

Оганісян О. В.

магістр,

Національна академія внутрішніх справ

м. Київ, Україна

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-362-3-38>

РОЛЬ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В ПРОЦЕСІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА З ПРАВОВИМИ СТАНДАРТАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Найважливішим елементом інтеграційних процесів й основним регулятором сучасних суспільних взаємовідносин між суб'єктами міжнародного права є право ЄС. Інтеграційні процеси мають забезпечуватися гармонізацією правових відносин й координацією правової політики.

Гармонізація й перетворення українського законодавства відповідно законів Європейського Союзу – це не тільки ефективний інструмент зближення законів України із європейськими, а й важливий крок, що сприяє повноправному членству України в Європейському Союзі. Також гармонізація законів України і ЄС забезпечує успіх у вдосконаленні й реформуванні правового регулювання [1, с. 17].

Гармонізація законодавства є складним та об'ємним процесом, який впливає на суспільні відносини держав-членів ЄС та України. Її необхідність обумовлюється створенням єдиної правової системи в ЄС, а також забезпеченням функціонування єдиного ринку ЄС з вільного руху товарів, послуг, капіталу та людей між державами-членами ЄС.

Гармонізація законодавства з правовими стандартами Європейського Союзу забезпечує для України низку переваг щодо її вступу до нього у майбутньому. Вона позитивно впливає на економічний розвиток, адже Європейський Союз є найбільшим торговельним партнером України, співпраця з ним надає змогу виправляти ринкові організаційні помилки й сприяє можливість українського бізнесу привести діяльність до відповідності європейським нормам, конкурентоздатності на ринку Європи [2].

В Україні затверджено загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу [3].

Зазначена програма визначає механізм досягнення Україною відповідності Копенгагенському і Мадридському критеріям набуття членства в ЄС. Запропоновано інструменти гармонізації законодавства та формування інституцій й заходів, що вплинуть на ефективність правотворення та правосуддя. Під час гармонізації законодавства України до норм законодавства ЄС мають бути досягненні відповідності правової системи України *acquis* ЄС, з врахуванням критеріїв ЄС.

Із започаткуванням переговорного процесу зі вступу України до ЄС виникає необхідність у розробці законопроекту про затвердження нової Національної програми адаптації законодавства України до права ЄС після проведення офіційного скринінгу стану імплементації *acquis* ЄС в національне законодавство. Зазначене також потребуватиме ефективної політичної взаємодії та вдосконалення координації діяльності органів державної влади України.

За результатами скринінгу Європейська Комісія виставлятиме *opening and closing benchmarks* по кожному з переговорних розділів (6 кластерів, поділених на 35 переговорних розділів). Рівень вимог ЄС відповідатиме стану справ з наближенням законодавства України до актів права ЄС.

Значна роль у процесі гармонізації законодавства України з правовими стандартами Європейського союзу належить центральним органам виконавчої влади. Координують та реалізують процес гармонізації законодавства наступні виконавчі органи: Верховна Рада України, Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, Кабінет Міністрів України, Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції, та інші державні органи, які залучені до процесу перевірки національного законодавства на відповідність актуальному праву ЄС за 35 переговорними розділами.

Роль Верховної ради України, як законодавчого органу, полягає у повноваженні приймати нові закони, або вносити зміни в існуючі, що є важливою частиною гармонізації. Також Верховна рада України забезпечує експертизу внесених законопроектів на відповідність міжнародно-правовим зобов'язанням у сфері європейської інтеграції для підготовки Комітетом ВРУ з питань європейської інтеграції експертного висновку.

Кабінет Міністрів України здійснює спрямування, координацію та контроль у сфері європейської інтеграції, зокрема з питання гармонізації законодавства України до права Європейського Союзу (*acquis* ЄС). У цьому контексті, одним з основних завдань Урядового

офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції є надання методологічної підтримки центральним органам виконавчої влади щодо розроблення, фінансового обґрунтування, оцінки впливу заходів, спрямованих на виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема з гармонізації законодавства до права ЄС (*acquis* ЄС).

Своєю чергою, прийняття нових євроінтеграційних законопроектів або внесення змін в існуючі, вимагає і гармонізацію нормативно-правових актів міністерств, центральних та місцевих органів виконавчої влади.

Гармонізація має відбуватися у різних сферах правового регулювання поступово, за визначеними етапами, у виділених пріоритетних сферах на які направлено головні нормотворчі зусилля відповідних державних органів влади, міністерств, центральних органів виконавчої влади для реалізації кожного етапу перетворень законодавства.

Виходячи з того, що 8 листопада 2023 року у своєму Повідомленні про політику розширення ЄС рекомендувала Раді розпочати переговори з Україною про вступ, а 14 грудня 2023 року Європейська Рада ухвалила рішення про початок цих перемовин, робота щодо гармонізації законодавства перебуває в активній фазі. Оскільки для вступу в ЄС необхідно буде повністю адаптувати українське законодавство до всього чинного законодавства ЄС, якщо інше не буде передбачено угодою про вступ до ЄС.

Варто мати на увазі, що обсяг *acquis* ЄС може змінюватися до моменту завершення переговорів про вступ до ЄС.

Інституційну складову гармонізації законодавства, яку забезпечують центральні органи виконавчої влади, та приведення нормативно-правових актів міністерств, центральних і місцевих органів виконавчої влади у відповідність до міжнародних і європейських норм сприяють планомірному процесу приведення законодавства України до правових стандартів Європейського Союзу. Процес гармонізації законодавства України до європейських правових норм відбувається у багатьох державних і недержавних сферах діяльності й потребує значних дій у формуванні відповідного інституційного, адміністративного та іншого забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу.

Література:

1. Трихліб К. О. Гармонізація законодавства України і законодавства ЄС: наближення загальноправової термінології : монографія. Харків : Право, 2015. 224 с.

2. Загнітко О., Корчев Ю. Гармонізація законодавства України як умова членства в ЄС: прогрес і перспективи. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/garmonizaciya-zakonodavstva-ukrayini-yak-umova-chlenstva-v-es-progres-i-perspektivi.html>

3. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>